

204991 - Temettü haccı yapan kimsenin kaç defa tavaf ve sa'y yapması gerekir?

Soru

Temettü haccı yapan kimsenin tavaf ve sa'y yapması gerekir mi yoksa umre için yaptığı tavaf ve sa'y yeterli midir?

Detaylı cevap

Temettü haccı yapan kimsenin iki tavaf ve iki sa'y yapması gerekir. Aralarında İmam Malik, İmam Şafii ve İmam Ahmed'den rivayet edilen en sahih rivayetlerin de bulunduğu cumhur ulemaya göre temettü haccı yapan kimsenin umre için bir tavaf ve bir sa'y, hac için de bir tavaf ve sa'y yapması gerekir.

İbn Abbas'tan (Rahimahumullah) temettü haccı hakkında kendine soru sorulduğunda o şöyle dedi: Veda Haccında Muhacirler, Ensâr ve Peygamber'in zevceleri ihrama girip telbiye ettiler. Biz de ihrama girip telbiye ettik. Mekke yakınına geldiğimiz zaman Resulullah sallallahu aleyhi vesellem şöyle dedi:

— "Kurban hazırlayanlar müstesna, hac ibadetinizi ümreyle başlasın"

Bizler Kâbe'yi tavaf, Safa ile Merve'yi sa'y edip (ihramdan çıktık), kadınlara geldik ve âdetimiz olan dikişli elbiseleri giydik. Resulullah (sallallahu aleyhi vesellem):

— "Kurbanlığa kılâde ve nişan takmış olan kimselere, kurban varacağı yere ulaşınca (yânî Minâ'da kesilinceye) kadar ihramın haram kıldığı şeylerden hiçbirisi helal olmaz" buyurdu.

Sonra bizlere hac için ihrama girmemizi emretti. Nihayet biz hac ibadetlerini bitirip akabinde Mekke'ye gelip Kabe'yi tavaf, Safa ile Merve arasında sa'y ettiğimiz zaman, artık bizim haccımız tamam olmuş ve üzerimize kurban vacip oldu.

Buhari bu hadisi 'Yüce Allah'ın: "... Bu, ailesi Mescidi Harâm'da bulunmayanlara özel bir husustur...." (Bakara: 196) Kavlinin Tefsiri Babı' adlı bölümde rivayet etmiştir.

Şeyh Şankiti şöyle dedi:

Bu hadis Buhari'nin Sahihi'nde bulunmaktadır. Temettü haccı yapanlar, bir kere Umre için tavaf ve sa'y yaparlar. Ayrıca hacları için de tekrardan tavaf ve sa'y yaparlar....[1]

Aynı şekilde şöyle demiştir:

'Zikrettiğimiz şeylerden şu anlamlar meydana çıkmıştır: İbn Abbas'tan (Rahimahumullah) rivayeti temettü haccı yapan kimsenin Arafat'ta vakfeye durduktan sonra haccı için tavaf sa'y yapmasına delalet eder. Umre için yaptığı tavaf ve sa'y ile yetinmez. Bu metin etrafında bazı tartışmalar bulunmakla beraber her açıdan sahih bir metindir.' Bitti.[2]

Âişe (radiyallahu anha)dedi ki: 'Umre niyetiyle telbiye etmiş olanlar Kâbe'yi tavaf ve Safa ile Merve arasını sa'y ettikten sonra ihramdan çıktılar. Sonra Mina'dan dönmelerinin akabinde diğer bir tavaf daha yaptılar. Ama hac ve umreyi cem' edenlere gelince, onlar sadece bir tavaf yaptılar.'[3]

Şeyh Şankiti şöyle dedi:

'Bu metin açık ve üzerine ittifak edilmiş bir metindir. Temettü haccı ile Kıran haccı arasındaki farka delalet ediyor. Kıran haccı yapan kimse, İfrad haccını yapan kimse gibi yapar. Ancak temettü haccı yapan kime umre için ayrı hac için ayrı tavaf yapar. Bu hadiste ve az önce zikredilen Buhari'den rivayet edilen İbn Abbas'ın hadisinden sonra bu konuda tartışmanın bir faydası yoktur.

Bir kimse şöyle derse: Aişe'nin hadisinde bir tavaftan maksat say'dır derse: bu onun görüşüdür. İbn Kayyim de bu görüşü seçmiştir. Benim de görüşüm budur. Bu metinler temettü haccı ve kıran haccı arasındaki farka delalet eder. Cumhur alimin görüşü budur. Allah'ın izni ile doğru görüş budur. 'Bitti.[4]

Daimî Komite alimleri bu konu ile ilgili olarak şöyle demişlerdir:

‘Temettü haccı yapan kimsenin iki sa’y yapması gerekir. Bir defa hac için bir defa da umre için.’[5] Şeyh Muhammed b. İbrahim de aynı görüşü tercih etmiştir.[6]

Şeyh İbn Useymin bu konu ile ilgili olarak şöyle demiştir:

‘Temettü haccı yapan kimse: Hac aylarında umre niyeti ile ihrama giren kimsedir. Umreyi yaptıktan sonra ihramdan çıkar. Sonra o senenin haccını yapmak için tekrardan ihrama girer. Mutlaka sa’y yapması gerekir. Çünkü bu kimsenin iki tavaf ve iki sa’y yapması gerekir. Bir tavaf umre bir tavaf da hac için, bir sa’y umre bir sa’y de hac için yapması gerekir. [7]

En iyisini Allah bilir.

---

[1] Edvau’l Beyan (5/178)

[2] Edvau’l Beyan (5/182)

[3] Buhari (1557), Müslim ()1211

[4] Edvau’l Beyan (5/185)

[5] "Bilimsel Araştırma Daimi Komitesi'nin Fetvaları (11/258)

[6] Fetavahu (6/65)

[7] eş-Şerhu’l Mumti’ (7/374)